

1/2013

Metodický list

ředitele odboru výkonu vazby a trestu

kterým se stanoví principy a pravidla zacházení s odsouzenými, kteří nejsou státními občany České republiky ve výkonu trestu odnětí svobody

Podle ustanovení § 19 odst. 3 nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 48/2011, kterým se vydává organizační řád Vězeňské služby České republiky, a v souladu ustanovením [§ 72 zákona č. 169/1999 Sb.](#), o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů ve znění zákona č. [52/2004 Sb.](#) (dále jen „zákon o výkonu trestu“), a ustanovením [§ 98 vyhlášky č. 345/1999 Sb.](#), kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody (dále jen „řád výkonu trestu“), stanovím

§ 1

Účel metodického listu

(1) Účelem tohoto metodického listu je stanovit základní principy a pravidla pro zacházení s dospělými odsouzenými osobami ve výkonu trestu odnětí svobody (dále jen „výkon trestu“), které nejsou státními občany České republiky, včetně občana Evropské unie.¹⁾ (dále jen „odsouzený cizinec“).

(2) Účelem tohoto metodického listu je rovněž ujednotit postup při realizaci těchto pravidel a principů v jednotlivých věznicích a ve zvláštních odděleních pro výkon trestu ve vazebních věznicích (dále jen „věznicích“).

(3) Ustanovení metodického listu lze přiměřeně použít u osob ve výkonu vazby, které nejsou státními občany České republiky, v souladu s obecně platnými předpisy upravujícími výkon vazby.

§ 2

Vymezení základních pojmů

(1) Koordinátorem se rozumí určená kontaktní osoba pro koordinaci zacházení s odsouzenými cizinci ve věznici.

(2) Alternativou programu zacházení se rozumí specifická skladba aktivit zaměřených na zacházení s odsouzenými cizinci.

§ 3

Cizinci

(1) Za cizince jsou v České republice považovány osoby s jiným než českým státním občanstvím, osoby bez státního občanství a rovněž osoby s více občanstvími, z nichž žádné není státním občanstvím České republiky.

(2) Cizince z právního hlediska lze dělit dle několika kritérií, např. dle státní příslušnosti nebo dle druhu pobytu (viz příloha č. 1). K jednotlivým druhům pobytů cizinců se vztahují jiná práva a povinnosti, což má vliv i na skladbu aktivit programu zacházení s odsouzenými cizinci.

(3) Do kategorie cizinců spadají z právního hlediska také občané Slovenské republiky. Vzhledem k historicko-politickému kontextu a celkové příbuznosti obou států je vhodné zvážit skladbu alternativy programu zacházení.

§ 4

Koordinátor pro zacházení s odsouzenými cizinci

(1) Koordinátora určí ředitel věznice, zpravidla se jím stává zaměstnanec, který je kontaktní osobou pro koordinaci činností s odsouzenými cizinci. Koordinátorem se zpravidla stává zaměstnanec, který je v přímém styku s cílovou skupinou, tato oblast je mu profesně nebo pracovní blízka a případně ovládá na komunikační úrovni jeden světový jazyk. Koordinátor se podílí na naplňování obecné strategie zacházení s odsouzenými cizinci v příslušné věznici a plní z toho vyplývající specifické úkoly ve spolupráci s dalšími zaměstnanci věznice, kteří se podílí na zacházení s odsouzenými cizinci.

(2) Ve věznici s počtem nad 50 umístěných odsouzených cizinců ředitel věznice zpravidla zřizuje tým zaměstnanců (2 - 3 osoby), včetně koordinátora, kteří spolupracují na realizaci obecných pravidel zacházení s odsouzenými cizinci. Koordinátorovi nebo týmu se umožní, aby s cílovou skupinou odsouzených cizinců vedl počet a druh aktivit podle odpovídající pracovní náplně dané funkce.

(3) Ve věznici, kde je zřízeno zvláštní oddělení pro výkon vazby a ve vazební věznici, kde je zřízeno zvláštní oddělení pro výkon trestu, mohou být určeni pro výkon vazby a pro výkon trestu samostatní koordinátoři.

(4) Koordinátor má základní přehled o stavu a pohybu odsouzených cizinců, a za tím účelem průběžně vede příslušnou statistiku - počet odsouzených cizinců, jejich státní občanství a umístění odsouzených cizinců ve věznici.

Vyhodnocuje ve spolupráci s dalšími zaměstnanci věznice rizikové faktory, které mohou ze strany odsouzených cizinců hrozit. Jedná se především o spouštěcí mechanismy k sebepoškození nebo hromadnému vystoupení odsouzených.

(5) Koordinátor předkládá návrhy příslušnému vedoucímu oddělení výkonu trestu (oddělení výkonu trestu a vazby, oddělení výkonu vazby a trestu) na zabezpečení zacházení s odsouzenými cizinci s využitím účelově vázaných finančních prostředků z programu prevence kriminality.

(6) Koordinátor s ohledem na specifika odsouzených cizinců se dále jazykově vzdělává a prohlubuje si znalosti o problematice jednotlivých národností, poskytování azylu, získávání státního občanství, přidělování rodného čísla cizincům, v otázkách pobytů, vyhošťování, statistiky cizinců apod. Vzdělávání probíhá v rámci samostudia nebo prostřednictvím odborných seminářů, konaných odborem výkonu vazby a trestu Generální ředitelství Vězeňské služby České republiky (dále jen „generální ředitelství“), případně jiných podobně zaměřených seminářů a také jazykových kurzů. Za tímto účelem se koordinátorovi vytvářejí ze strany vedení věznice vhodné podmínky.

(7) Koordinátor má přehled o stavu a složení cizojazyčného knižního fondu včetně jeho využívání odsouzenými cizinci.

§ 5

Zacházení s odsouzenými cizinci

(1) Dostatek informací o odsouzeném cizinci (např. trestná činnost, státní příslušnost, pobytový režim, trest vyhoštění, sociální vazby v České republice a v domovském státě, schopnost komunikace v českém jazyce apod.) jsou důležitým údajem pro vhodné sestavení nabídky alternativ programu zacházení s odsouzeným cizincem.

(2) Specifické cíle zacházení s odsouzenými cizinci vychází především z požadavků na cílovou skupinu a z jejich potřeb a nedotýkají se mechanismu zapojování do standardního programu zacházení v souladu s další diferenciací.

(3) Zacházení s odsouzenými cizinci je zaměřeno především na:

a) předcházení a zvládání zátěžových situací spojených s uvězněním a pobytem v cizozemské věznici
Tento cíl zacházení je určen pro všechny odsouzené cizince k minimalizaci rizik spojených s adaptací na vězeňské podmínky a s pobytem ve věznici, vyplývajících z jazykových odlišností a rozdílného právního vědomí. Nabídka aktivit by proto měla reflektovat specifické potřeby při zacházení s odsouzenými cizinci (kurz českého jazyka, kurz právního vědomí, pracovní zařazení cizince apod.). Takové aktivity jsou minimální nabídkou, která se doporučuje a nabízí všem odsouzeným cizincům bez rozdílu. Pro podporu kulturního a jazykového vyžití se doporučuje spolupráce věznice například s diplomatickými subjekty nebo neziskovými organizacemi.

b) snižování rizik integračních deficitů
Součástí specifického zacházení s odsouzenými cizinci, kteří mají povolený trvalý pobyt na území České republiky a současně jim nebyl uložen trest vyhoštění, jsou podpůrné aktivity k sociální integraci do hostitelské společnosti a k minimalizaci integračních deficitů, které se prohlubují v důsledku uvěznění.

c) přípravu realizace trestu vyhoštění
Minimalizace rizik spojených s přípravou k realizaci samotného trestu vyhoštění se zaměřuje na seznámení odsouzeného cizince, jemuž byl tento trest uložen, s celým procesem vyhoštění, přípravu potřebných podkladů pro bezproblémovou realizaci trestu vyhoštění a nabídku pomoci řešení osobních záležitostí.

§ 6

Alternativa programu zacházení

(1) Zpracování programu zacházení je obdobné jako u ostatních odsouzených. Odsouzeným cizincům je předložena nabídka z alternativ programů věznice, přičemž v rámci zapojení do jednotlivých aktivit se přihlídnou k osobnosti odsouzeného cizince, k potřebě adaptace na podmínky výkonu trestu a adaptace související s povoleným pobytem na území České republiky, k délce trestu a zda mu byl uložen trest vyhoštění.

(2) Alternativa programu zacházení je nabídnuta odsouzenému cizinci podle možností a typu věznice a na základě posouzení jeho individuálních potřeb. Program má preventivní a podpůrný charakter a musí garantovat, že nabízené aktivity jsou určeny svou povahou a kapacitou primárně pro tuto cílovou skupinu.

(3) Takový program zpravidla obsahuje aktivity, které ve svém důsledku umožňují lepší adaptaci na podmínky, překonávání sociokulturních odlišností a směřují k bezproblémovému průběhu výkonu trestu. Tyto aktivity po určitou dobu podporují odsouzeného cizince, aby byly minimalizovány jeho bariéry.

(4) Doporučená skladba alternativy programu zacházení pro odsouzené cizince:

a) oblast pracovních aktivit - slouží k rozvíjení zručnosti a dovednosti s pracovními nástroji se zaměřením na snížení negativního postoje k manuální činnosti:
např. dílenské nebo zahradnické práce
- v případě, že se nepodařilo odsouzeného cizince zaměstnat,

b) oblast vzdělávacích aktivit:
1. základní kurz českého jazyka
- slouží k překonání jazykové bariéry s cílem aktivního a samostatného zapojení do života ve věznici a k rozvoji komunikačních schopností v českém jazyce,

2. základní kurz právního vědomí

- seznamuje především s právními předpisy upravujícími výkon trestu, čímž se předchází případnému porušování povinností cizince z důvodu neznalosti či nedostatečnému pochopení těchto předpisů s ohledem na odlišné pojetí práva,

3. poznávání kulturních odlišností pro odsouzené cizince

- seznamuje se sociokulturním prostředím České republiky, což umožňuje lepší pochopení rázu české kultury a společnosti v historickém kontextu a překonání obav z cizího a neznámého prostředí,

4. kurz kulturního minima

- zaměřený na orientaci ve společnosti, společenské normy, hodnoty, vzorce chování, jazykové dovednosti apod.,

c) oblast speciálně výchovných aktivit - sleduje preventivní působení před kumulováním takových stavů odsouzeného cizinci, které zvyšují riziko nepřiměřeného jednání:

1. sociálně právní poradenství

- jako aktivita pro odsouzené cizince s povoleným pobytem na území České republiky by měla vhodně seznamovat s informacemi z oblasti ekonomické (pracovní podmínky cizinců v České republice, podmínky a orientace na trhu práce, ekonomická soběstačnost cizinců) a sociální (aktivity proti sociální izolaci, poskytování informací k praktickým otázkám spojených s pobytem cizince na území České republiky - např. vzdělání, bydlení, kontakt s organizacemi, aktuální dění apod.),

- jako aktivita pro odsouzené cizince s vyhoštěním poskytuje informace k podmínkám pro uložení trestu vyhoštění, k jeho realizaci, k vyhošťovací vazbě, azylovému řízení apod.,

2. pohybová terapie

- pro všechny odsouzené cizince v případě, že se neúčastní žádné jiné sportovní aktivity

d) oblast zájmových aktivit - podle aktuální nabídky věznice e) oblast utváření vnějších vztahů - podpora rodinných vazeb, v případě zájmu odsouzeného cizince podpora spolupráce s konzulárními úřady, neziskovými organizacemi apod..

(5) Vždy je nutné vyhodnocovat postoje a specifika odsouzeného cizince, dále vývoj změn v jeho chování a jednání v průběhu výkonu trestu. Alternativa programu zacházení vychází z praxe; nelze ji stanovit plošně pro všechny odsouzené cizince, ani stanovit, kolikrát musí odsouzený cizinec stanovenou aktivitu navštívit. Vedoucí aktivity posoudí míru adaptace odsouzeného cizince a jeho schopnost účastnit se dalších aktivit programu zacházení v rámci nabídky pro ostatní odsouzené.

(6) V případě, že odsouzený cizinec odmítá zapojení do příslušné alternativy programu zacházení, případně odmítá spolupráci a dodržování stanovených zákonných povinností, postupuje se v rámci zacházení obvyklým standardním způsobem. Odmítnutí účasti v alternativě programu zacházení pro danou kategorii odsouzených cizinců musí být zaznamenáno v hodnocení plnění programu zacházení.

(7) Při průběžném vyhodnocení programu zacházení spolupracuje vedoucí aktivity s koordinátorem, případně s pracovním týmem pro odsouzené cizince. Při vyhodnocení je sledován též stav přípravy odsouzeného cizince na realizaci trestu vyhoštění, pokud byl uložen.

(8) Věznice si podle aktuální potřeby a situace určí, kolik a jakých odsouzených cizinců bude společně v době konání aktivity, přičemž dbá zejména na kumulaci rizikových skupin odsouzených cizinců s ohledem na míru bezpečnostního rizika.

§ 7

Umísťování ve věznicích

Při umísťování odsouzených cizinců je nutno postupovat citlivě a individuálně, přihlížet ke specifickým jednotlivých etnik, k charakteru trestné činnosti odsouzených cizinců, k rizikům, které mohou pro bezpečnost věznic představovat, dále k politickým, kulturním a historickým souvislostem a dodržovat tyto zásady:

a) zásada odděleného umísťování recidivistů od prvovězněných - z osobní dokumentace odsouzeného cizince, jeho výpovědi a dostupných informací a poznatků je zapotřebí vyhledávat informace o jeho trestní minulosti. Je nezbytné přihlížet k celkovému dojmu z odsouzeného cizince, stupni narušení a k potenciálnímu negativnímu vlivu na ostatní odsouzené. Z důvodu nedostupnosti všech relevantních informací o cizinci se stává, že v kategorii prvovězněných (prvotrestaných) se mohou vyskytovat osoby již trestané se zkušeností s uvězněním v jiné zemi nebo dokonce osoby s bohatou kriminální kariérou mimo území České republiky,

b) zásada společného umísťování podle státního občanství či jazyka - společným umístěním odsouzených cizinců se předchází prohlubování bariér vyplývajících z postavení odsouzeného cizince na oddělení, jež by mohly vést v některých případech až k nežádoucí izolaci. Cílem je podporovat národní a jazykovou identitu a umožnit mezi odsouzenými cizinci vzájemnou komunikaci. Tato zásada se uplatňuje ve všech případech s výjimkou okolností, kdy by uvedený postup ohrožoval bezpečnost a režim věznic. Nevhodné společné umístění odsouzených cizinců může vést k riziku organizovaného hromadného vystoupení, např. jako formy projevu jejich obecné nespokojenosti se skutečností uvěznění a z toho vyplývajících důsledků. Věznice si na základě posouzení všech relevantních informací a podle aktuální potřeby a situace určí, kolik a jakých odsouzených cizinců bude společně ubytováno. Zejména přitom dbá na to, aby kumulace odsouzených cizinců na ložnici, v cele či v oddělení byla přiměřená s ohledem na potenciální bezpečnostní riziko,

c) zásada aplikace historicko-politicko-náboženského kontextu a aktuální mezinárodní situace - je důležité vhodně a citlivě aplikovat tyto znalosti, včetně vyhodnocení aktuálních i nedávných mezinárodních konfliktů. Z praxe vyplývá, že skutečné riziko hrozí při společném umístění odsouzených cizinců některých národností; jedná se např. o osoby z balkánských států, z islámských států, států bývalého Sovětského svazu (zejména o Rusy a Čečence nebo Dagestánce). V těchto a obdobných případech, kdy lze očekávat vzájemně nepřátelské projevy, lze ubytovat společně pouze tehdy, je-li k dispozici písemně kladné vyjádření samotných osob k takovému ubytování (vyjádření je uloženo v osobním spise odsouzeného cizince),

d) zásada sledování atmosféry ve skupině společně ubytovaných odsouzených cizinců - sociální klima na odděleních, kde jsou umísťování odsouzení cizinci, je pravidelně sledováno s cílem zjištění neformálních vztahů uvnitř této skupiny. Při zacházení s

odsouzenými cizinci je podporován neanonymní přístup a individuální znalost osobnosti jednotlivých odsouzených. V tomto ohledu zaměstnanci věznice úzce spolupracují s koordinátorem a poskytují mu informace o vzájemných vazbách mezi odsouzeným cizinci i ostatními odsouzenými.

§ 8

Poučení odsouzených cizinců o právech a povinnostech

(1) Každý odsouzený cizinec je po nástupu do výkonu trestu prokazatelně seznámen v mateřském jazyce nebo v jazyce, kterému rozumí zejména o:

- a) právech a povinnostech²⁾,
- b) právu obracet se na diplomatickou misi a konzulární úřad příslušného státu,
- c) právu obracet se na diplomatickou misi pověřeného státu, v případě, že se jedná o uprchlíka nebo osobu bez státního občanství,
- d) právu na přijetí konzulární návštěvy,
- e) možnosti podání žádosti o předání k výkonu trestu do státu, jehož je státním občanem.

(2) Seznámení se realizuje prostřednictvím tiskopisu základního poučení, vydaného nařízením generálního ředitele³⁾,

(3) Věznice používá aktuální znalecky ověřené překlady poučení, zajišťované centrálně generálním ředitelstvím. V případě, že je ve věznici odsouzený cizinec, kterého nelze z důvodů jazykové bariéry poučit o náležitostech výkonu trestu, je nutné toto zajistit prostřednictvím příslušného tlumočnicka.

(4) Na nástupním oddělení věznice je odsouzený cizinec dále informován o:

- a) dostupných překladech právních předpisů upravujících výkon trestu,
- b) nakládání s cizojazyčnou korespondencí,
- c) realizaci návštěv u odsouzených cizinců,
- d) možnosti využití cizojazyčného fondu literatury,
- e) možnosti předání k výkonu trestu odnětí svobody do státu, jehož je státním občanem (Štrasburská úmluva) a právních důsledcích tohoto předání,⁴⁾
- f) eventuálním předání k výkonu trestu podle Dodatkového protokolu ke Štrasburské úmluvě,⁵⁾
- g) dohledu nad podmíněně odsouzenými a podmíněně propuštěnými pachateli (Evropská úmluva),⁶⁾
- h) záležitostech týkajících se uloženého trestu vyhoštění.

§ 9

Pro žadatelku dle zák. 106/1999 Sb. byl obsah tohoto paragrafu odstraněn, neboť obsahoval postupy pracovníků věznic k předcházení a odhalování bezpečnostních rizik ve věznicích.

§ 10

Realizace návštěv

(1) Nejasnosti ohledně platnosti zahraničních identifikačních průkazů návštěvníků se doporučuje konzultovat s regionálním pracovištěm cizinecké policie, v odůvodněných případech (např. zjištění nelegálního pobytu návštěvníků na území České republiky při realizaci návštěvy) telefonicky se stálou službou Ředitelství služby cizinecké policie.

(2) Kontaktní osobou pro styk s příslušným regionálním pracovištěm cizinecké policie může být pověřen koordinátor. Kontaktní osoba zajistí, aby zaměstnanci věznice přicházející do styku s cizími státními občany měli k dispozici přímý kontakt na příslušné pracoviště cizinecké policie.

§ 11

Užívání telefonu

(1) Odsouzenému cizinci se v odůvodněných případech umožní použití telefonu za stejných podmínek, které platí pro ostatní odsouzené s českým státním občanstvím⁷⁾. V případě podezření, že je připravován nebo páchan trestný čin, využije věznice pro provedení překladu telefonního záznamu služeb příslušného externího tlumočnicka nebo zaměstnance Vězeňské služby České republiky.

(2) Při realizaci telefonních hovorů se dbá na rozlišení časového pásma, umožňují-li to podmínky ve věznici.

§ 12

Uspokojování kulturních potřeb

(1) Věznice podle možnosti přihlíží k požadavkům kulturních a náboženských tradic odsouzených cizinců v případě, že tím není ohrožena bezpečnost a nenarušuje se pořádek a režim ve věznici.

(2) Za tímto účelem zřídí, vede a průběžně doplňuje oddělený cizojazyčný knižní, audio a video fond, který slouží výhradně pro realizaci programu zacházení s odsouzenými cizinci.

(3) Cílem existence a využívání takového fondu je překonání jazykových a sociokulturních bariér, podpora jazykové a národní identity a rozšiřování právního vědomí.

(4) Fond zpravidla obsahuje cizojazyčné slovníky, beletrii, časopisy, noviny, výukový materiál českého jazyka, slovníky spisovné češtiny, nahrávky národních písní a MC, CD, DVD, VHS nahrávky s přírodními a kulturními zajímavostmi nejen České republiky (v češtině i v cizích jazycích) a příslušné zákony týkající se cizinců.

§ 13

Příprava na trest vyhoštění

()
1) Věznice bezodkladně v průběhu výkonu trestu zajistí, aby byl odsouzený cizinec, kterému je trest vyhoštění uložen⁹⁾, na výkon tohoto trestu podle dostupných možností řádně připraven a aby realizace vyhoštění nebyla zbytečně ztížena či zmařena⁹⁾. To zejména znamená:

- a) zjistit u odsouzeného cizince jeho postoj k trestu vyhoštění, a zda je na něj psychicky připraven, případně provést intervenci,
- b) upozornit odsouzené cizince na možnost, požádat včas soud, který uložil trest vyhoštění, o poskytnutí lhůty na vycestování,
- c) poskytnout všechny relevantní informace ohledně trestu vyhoštění a jeho výkonu, zejména že:

1. Žádost o azyl nebo probíhající řízení o azylu není překážkou vyhoštění nebo vzetí do vyhošťování vazby,

2. doba setrvání ve vyhošťovací vazbě je závislá na připravenosti cestovních dokladů a práci zastupitelských úřadů,

3. odsouzený cizinec bude přemístěn zpravidla 14 dní před koncem výkonu trestu **zbyvajících část textu odstraněna, neboť se dotýká bezpečnosti při eskortách vězňených osob**

d) pomoci odsouzenému cizinci zařídí doklady potvrzující jeho skutečnou totožnost a upozornit na rizika vyplývající z falešné totožnosti,

e) vést odsouzeného cizince, aby v průběhu výkonu trestu řešil osobní problémy, týkající se zejména rodiny, dětí, bytu, firmy, auta apod. a nenechával to až na konec trestu - za tímto účelem aby využíval pomoci příslušného zastupitelského úřadu, popřípadě lze využít spolupráce s organizacemi nabízejícími pomoc cizincům v oblasti sociálního, právního poradenství a asistenci v sociálních službách,

f) vést odsouzeného cizince, aby měl před realizací trestu vyhoštění vyřešené všechny záležitosti týkající se jeho osobních věcí i těch, které si hodlá vzít s sebou (pozn.: do letadla si může vzít zavazadlo o určené hmotnosti, další kilogramy navíc již musí platit),

g) vést odsouzeného cizince, aby, má-li finanční prostředky, před vyhoštěním dobrovolně uhradil dluhy vůči Vězeňské službě České republiky.

§ 14

Finanční příspěvek při propuštění cizince

(1) Pro stanovení a přiznání finančního příspěvku¹⁰⁾ při propuštění odsouzeného cizince, je důležité, aby sociální pracovník měl přehled o tom, zda odsouzený cizinec disponuje dostatkem finančních prostředků (např. na účtu ve věznici, na účtu v bance) na cestu do místa bydliště a zda cizinec měl možnost si potřebné finanční prostředky obstarat v průběhu výkonu trestu.

(2) Sociální pracovník seznámí odsouzené cizince s tím, že v případě, kdy nedisponuje dostatečnými finančními prostředky (např. na účtu ve věznici, na účtu v bance) na cestu do bydliště, je v jeho zájmu, aby se obrátil na svou rodinu nebo zastupitelský úřad se žádostí o pomoc, neboť věznice může poskytnout pouze omezenou finanční částku v souladu s právními předpisy, jejíž výše nemusí pokrýt celkové náklady obzvláště na cestu do místa bydliště v zahraničí. Současně odsouzenému cizinci předá kontaktní údaje na zastupitelský úřad příslušného státu, jehož je odsouzený cizinec občanem (některé zastupitelské úřady nabízí zprostředkování kontaktu s rodinou nebo advokátem v domovské zemi, vybavení půjčky apod.).

(3) O způsobu zabezpečení finančních prostředků k propuštění se v průběhu výkonu trestu vedou zápisy do vězeňského informačního systému, které následně budou podkladem pro přiznání/nepřiznání finančního příspěvku při propuštění.

(4) V případě, že odsouzený cizinec navázal spolupráci se zastupitelským úřadem, který přislíbil pomoc při propuštění, bude tato skutečnost při rozhodování o výši příspěvku zohledněna. V takovém případě, může být příspěvek

poskytnut na cestu na zastupitelský úřad příslušného státu se sídlem v České republice.

(5) V případě propuštění občanů sousedních zemí (Rakousko, Slovensko, Polsko, Německo), lze vyplatit cestovné na státní hranice.

§ 15

Základní právní předpisy upravující problematiku cizinců a související oblasti

- a) Ústavní zákon č. [2/1993 Sb.](#), listina základní práv a svobod ve znění ústavního zákona č. [162/1998 Sb.](#)
- b) Zákon č. [169/1999 Sb.](#), o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- c) Vyhláška č. [345/1999 Sb.](#), kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů,
- d) Zákon č. [40/2009 Sb.](#), trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů,
- e) Zákon č. [141/1961 Sb.](#), o trestní řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů,
- f) Zákon č. [326/1999 Sb.](#), o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- g) Zákon č. [325/1999 Sb.](#), o azylu a o změně zákona č. [283/1991 Sb.](#), o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů,
- h) Zákon č. [221/2003 Sb.](#), o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů,
- i) Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. [208/1993 Sb.](#), o Úmluvě o právním postavení uprchlíků,
- j) Sdělení Federálního ministerstva zahraničních věcí č. [553/1992 Sb.](#), o Úmluvě o předávání odsouzených osob,
- k) Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. [26/2003 Sb.m.s.](#), o Dodatkovém protokolu k Úmluvě o předávání odsouzených osob (č. 167),
- l) Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. 75/2002 Sb.m.s, o přijetí Evropské úmluvy o dohledu nad podmíněně odsouzenými a podmíněně propuštěnými pachatelí,
- m) Vyhláška č. [95/1974 Sb.](#), o Mezinárodní úmluvě o odstranění všech forem rasové diskriminace,
- n) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. [562/2006](#) ze dne 15. března 2006, kterým se stanoví kodex Společenství o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex),
- o) Nařízení Rady (ES) č. [539/2001](#) ze dne 15. března 2001, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni, ve znění pozdějších předpisů,
- p) Směrnice Rady [2003/86/ES](#) ze dne 22. září 2003 o právu na sloučení rodiny,
- q) Směrnice Rady [2003/109/ES](#) ze dne 25. listopadu 2003 o právním postavení státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícími rezidenty,
- r) Nařízení Rady (ES) č. [343/2003](#) z 18. února 2003, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o azyl podané státním příslušníkem třetí země v některém z členských států,
- s) Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. [208/1993 Sb.](#), o Úmluvě o právním postavení uprchlíků.

§ 16

Základní internetové odkazy k problematice cizinců

Odkazy na státní a nestátní instituce, zahraniční internetové odkazy, které se zabývají problematikou cizinců, jsou součástí přílohy č. 2.

§ 17

Zrušovací ustanovení

Metodický list ředitele odboru výkonu vazby a trestu č. 20/2007, kterým se stanoví principy a pravidla zacházení s odsouzenými s cizím státním občanstvím ve výkonu trestu odnětí svobody, se zrušuje.

§ 18

Účinnost

Tento metodický list nabývá účinnosti patnáctým dnem po jeho vyhlášení.

V Praze dne 4. ledna 2013

Čj.: VS 15/3/001/2013-50/SPR/403

Přílohy: 2/3

Vrchní rada

plk. PhDr. Pavel HORÁK

ředitel odboru výkonu vazby a trestu GR VS ČR v. r.

Příloha 1

Rozdělení cizinců v ČR dle cizinecké legislativy

I. podle příslušnosti k Evropskému společenství:

- a) občané EU a rodinní příslušníci občanů EU (včetně občanů států EHP, tj. Lichtenštejnsko, Norsko, Island, Švýcarsko),
- b) občané třetích zemí (nejsou občany žádného státu EU, EHP nebo nejsou jejich rodinní příslušníci).

II. podle druhu pobytu na území ČR - viz obrazové schéma

Obrázek 1m2013aa.pcx

Příloha 2

Internetové odkazy k problematice cizinců

I. státní instituce

<http://portal.gov.cz> - portál veřejné správy

<http://portal.justice.cz> - ministerstvo spravedlnosti

<http://www.mpsv.cz> - ministerstvo práce a sociálních věcí

http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam - právní předpisy k zaměstnávání cizinců

<http://www.cizinci.cz> - integrace cizinců

<http://cestina-pro-cizince.cz/>

<http://mvcr.cz> - ministerstvo vnitra

<http://www.mvcr.cz/cizinci>

<http://www.mvcr.cz/clanek/obcan-na-urade-82997.aspx?q=Y2hudW09Nw%3d%3d> - užitečné informace o pobytu občanů EU a občanů třetích zemí

<http://www.mvcr.cz/clanek/uzavreni-manzelstvi-statniho-cizincem-na-uzemi-ceske-republiky.aspx> - uzavření sňatku občana-ceske-republiky-s

<http://www.mvcr.cz/azyi-migrace-a-integrace.aspx> - azylové řízení

<http://www.suz.cz/> - správa uprchlických zařízení MV ČR

<http://www.mzv.cz> - ministerstvo zahraničních věcí

http://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/adresar_diplomatickych_misi/cizi_urady_pro_cr/index.html - úřady cizích států pro ČR

<http://www.mfcr.cz> - ministerstvo financí

<http://www.msmt.cz> - ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

<http://www.policie.cz/sluzba-cizinecke-policie.aspx> - cizinecká policie

www.czso.cz - Český statistický úřad

http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/kapitola/ciz_publicace - publikace ČSÚ

http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/o/ciz_kriminalita-metodika,_legislativa - kriminalita - metodika a legislativa

II. nestátní instituce

<http://www.domavCR.cz> - informace pro cizince v šesti jazycích

www.soze.cz - poskytování pomoci uprchlíkům a dalším kategoriím cizinců)

www.opu.cz - organizace pro pomoc uprchlíkům

<http://p-p-i.cz/> - poradna pro integraci

<http://cizinci.poradna-prava.cz/> - poradna pro občanství, občanská a lidská práva

<http://www.uprchlici.cz/> - sdružení pro integraci a migraci

www.mkc.cz - multikulturní centrum Praha

www.iom.cz - mezinárodní organizace pro migraci

<http://www.migraceonline.cz> - mapuje výzkum, vývoj legislativy, migrační a azylové politiky a činnost vládních i nevládních organizací

www.imigrant.cz - informační portál pro cizince v plzeňském kraji

www.klubhanoi.cz - občanské sdružení zabývající se historií, kulturou, tradicemi a životem ve Vietnamu a vietnamské komunity v ČR

www.cinskyinstitutpraha.cz - občanské sdružení zabývající se čínskou historií, civilizací a výukou čínského jazyka

další neziskové organizace lze vyhledat na internetu

III. zahraniční odkazy

http://europa.eu/index_cs.htm - EU

<http://ecre.org/> - European Council on Refugees and Exiles

Vše k mezinárodní úmluvě o předávání odsouzených osob k výkonu trestu odnětí svobody v domovském státě (texty protokolů ve všech jazykových mutacích států, které úmluvě přistoupily; seznamy států, které ke úmluvě přistoupily a ratifikovaly ji apod.):

http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/pc-oc/Standards_transfer/Inf%201%20Standard%20text%20convention%20transfer%20sentenced%20persons.asp

<http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/ChercheSig.asp?NT=167&CM=8&DF=08/11/2011&CL=ENG>

<http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?NT=167&CM=8&DF=08/11/2011&CL=ENG>

1) [§ 1 odst. 2 zákona č. 326/1999 Sb.](#), o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

2) Zákon č. [169/1999 Sb.](#), o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. [345/1999 Sb.](#), kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů.

3) Nařízení generálního ředitele č. [68/2011 Sb.](#), kterým se zavádí tiskopisy poučení obviněného, odsouzeného a chovance a kterým se mění nařízení generálního ředitele Vězeňské služby České republiky č. 15/2009, kterým se stanoví podrobnosti výkonu zabezpečovací detence.

4) Sdělení Federálního ministerstva zahraničních věcí č. [553/1992 Sb.](#) o Úmluvě o předávání odsouzených osob

5) Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. [26/2003 Sb.m.s.](#), o Dodatkovém protokolu k Úmluvě o předávání odsouzených osob (č. 167).

6) Sdělení Ministerstva zahraničních věcí č. [75/2002 Sb.m.s.](#), o přijetí Evropské úmluvy o dohledu nad podmíněně odsouzenými a podmíněně propuštěnými pachateli.

7) [§ 18 zákona č. 169/1999 Sb.](#),

[§ 25 vyhlášky č. 345/1999 Sb.](#)

8) [§ 80 zákona č. 40/2009 Sb.](#), trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

9) [§ 350b, 350d zákona č. 141/1961 Sb.](#), o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

10) [§ 7, odst. 5 vyhlášky č. 10/2000 Sb.](#), o srážkách z odměny osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody zaměstnány, o výkonu rozhodnutí srážkami z odměny těchto osob a chovanců zvláštních výchovných zařízení a o úhradě dalších nákladů, ve znění pozdějších předpisů.